

Rigsdagstidende.

1860. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 276.

Tolvte Sæssion.

66de Møde.

Torsdagen den 20de December. Kl. 11.

Klein: Den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. N. Hansen) udtalte sig i det Hele fordeelagtigt om Lovudkastets § 2, idet han meente, at det kunde være henfigtsmæssigt, at søge at bevirke, at Gods-eierne solgte Fæstegaardene til Bruggerne, disses Børn eller Svigerbørn ved at aabne Gods-eierne Afgang til derved at vinde en Tiende-deel af Fæstegodsjet til fri Disposition; men han meente, at der burde gjøres en Undtagelse fra Regelen med Hensyn til offentlige Stiftelsefs Gods, Lehn, Fideicommis og Stamgods, og han anførte som Grund dertil, at Bestem-melsen ikke behøvedes med Hensyn til disse offentlige Stiftelser og Lehn, navnlig fordi saavidt jeg forstod Meningen af hans Ord — Staten havde en saadan Magt med Hensyn til dette Gods, at den maatte kunne forhindre Af-hændelse af Fæstegaardene til Fremmede, til Andre end Bruggerne eller disses Børn, Sviger-børn osv. Denne Anskuelse om Statens Stil-ling, ligesoverfor Stiftelser, Lehn og Stamhuse, finder jeg mig opfordret til at protestere imod; jeg troer, den hviler paa en ganske vigtig Op-fattelse af den Stilling, som Staten indtager til Stiftelser og Stamgods. Det Tilsyn, Lehn og Fideicommisfer ere undergivne fra Statens Side, er ikke grundet paa, at Staten skal føre Control med, at Fæstehønderne der ikke for-urettes; Statsmagten har i den Henseende ikke

at føre nogen anden Control end den, Stats-magten i Almindelighed fører med Hensyn til Fæstevæsenet; den særlige Control, Staten her skal føre, gaar derimod ud fra, at Eiendoms-retten ikke er hos den enkelte Besidder, men hos den juribisse Person; det er i de usøgte Slægters Interesse, at Staten skal paasee, at Gudsjet bestyres ordentligt. — Den ærede Rigs-dagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) gif endnu videre i sin Udtalelse om den Magt og Myndighed, som Besidderen af Fæstegods skal have derover, idet han i Begyndelsen af sit Foredrag — jeg skal isvrigt ikke indlade mig paa den historiske Fremstilling af Fæstevæsenet her i Landet, som han gav — sagde, at den jordbrodrlige Eiendomsret kun er en af Statsmagten styret og reguleret Ret til at tage visse Indtægter af Fæstegodsjet. Hvis jeg har forstaaet den ærede Rigsdagsmand rigtig, er Meningen den, at vedkommende Jorddrot, som han kaldes fra gammel Tid af, ikke skal kunne siges at have egentlig Eiendomsret over Fæstegodsjet, at han skal være forpligtet til at lade det bruge paa en vis Maade og tage til Takke med visse Indtægter, som han overeensstemmende dermed kunde faae deraf. Denne Anskuelse maa jeg erklære for at være ganske vigtig, og det forundrer mig, at man noget Dieblil kan glemme, at det staaer fuldstændigt i Gudseierens Magt at sælge Gudsjet til hvem han vil. Han kan sælge til Fæstegodsjets Besidder, til dennes Børn og til Fremmede, og man skal vel erindre, at den lovgivende Magt har hævet den eneste Ind-skrænkning, der var med Hensyn til Salget af Fæstegodsjet, det eneste, Naand, der i den Hen-